

Артем Остапук,

студент 1 курсу юридичного факультету Волинського
національного університету імені Лесі Українки

**Зміст дотримання міжнародних стандартів у сфері прав людини
в правотворчій діяльності***

Актуальність дослідження. Правотворча діяльність виступає однією з невід’ємних форм реалізації державної влади, здійснення функцій держави та напрямків юридичної практичної діяльності. Тож загалом принципи, на яких ґрунтується правотворча діяльність як багатоаспектне явище, заслуговують уваги науковців. Принципи правотворчої діяльності – це основоположні засади, керівні ідеї, начала, на яких ґрунтується правотворча діяльність, визначаються напрямки її реалізації та розвитку. Вони передбачені в статті 3 Закону України «Про правотворчу діяльність»:

- 1) верховенства права, що включає, але не виключно, принципи законності, юридичної визначеності, запобігання зловживанню повноваженнями, рівності перед законом та не дискримінації, доступу до правосуддя;
- 2) пріоритетності утвердження та забезпечення прав і свобод людини, дотримання міжнародних стандартів у сфері прав людини;
- 3) демократичності; 4) пропорційності; 5) необхідності та обґрунтованості;
- 6) системності; 7) наукового забезпечення; 8) ресурсної забезпеченості. [1]

Кожен із закріплених у законі принципів заслуговує теоретико-прикладного аналізу та моделювання основних шляхів його реалізації.

* Наукова керівниця - доцентка кафедри теорії та історії держави і права Ольга Юхимюк

Мета дослідження. Вважаємо за доцільне приділити більше уваги принципу пріоритетності утвердження та забезпечення прав і свобод людини, дотримання міжнародних стандартів у сфері прав людини.

Виклад основного матеріалу. Міжнародні стандарти в галузі прав людини – це загальновизнані міжнародно-правові норми, які закріплюють на загальнолюдському рівні статус особистості і встановлюють перелік основоположних прав і свобод, обов'язок держав їх дотримуватися цих прав і свобод, а також межі можливого або припустимого їх обмеження. До основних міжнародно-правових актів, що встановлюють загальнолюдські стандарти прав і свобод особи, та стосуються правового статусу людини і громадянина і з якими узгоджуються приписи Конституції і відповідних нормативних актів України, належать: Загальна декларація прав людини (1948), Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966), Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966), Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод з протоколами (1950), Європейській соціальний стандарт (1961), Заключний акт Ради з питань безпеки та співробітництва в Європі (1975), Підсумковий документ Віденської зустрічі представників держав-учасниць Ради з питань безпеки та співробітництва в Європі (1989), Документ Копенгагенської наради – конференції з людського виміру НБСЄ (1990). [2, 154]

Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини визначаються не лише універсальними міжнародно-правовими актами, а й регіональними міжнародно-правовими актами у сфері прав людини. Такі угоди укладаються державами-членами ОАД, ОАЄ, ЄС, Ради Європи та іншими регіональними організаціями. Принцип дотримання прав осіб у повоєнні роки найбільш яскраво виразився в Європі, особливо при формуванні різноманітних європейських структур. Цей принцип був основою Ради Європи з моменту її заснування в 1949 році. Стаття 3 Хартії Ради Європи проголошує, що кожен член організації визнає принцип верховенства права та принцип, що кожен, хто перебуває під її юрисдикцією, має право на права людини та основні свободи, а також мистецтво. Стаття 8 передбачає призупинення членства і навіть виключення членів з організації у разі серйозних порушень цього принципу. Європейські міжнародно-правові стандарти прав людини, що представляють собою регіональні норми, становлять разом з існуючими універсальними нормами в сфері прав людини загальну систему норм. Вона свідчить про широку підтримку державами цих норм, що розглядають їх як загальнолюдську цінність – основу єдиних для всіх членів міжнародного співтовариства правил і орієнтирів. [3, 53-54]

Варто звернути увагу на органи контролю за дотриманням міжнародних стандартів у сфері прав людини. Міжнародні контролюючі органи за дотриманням міжнародних стандартів з прав людини у рамках

міжнародних організацій. Конвенційні контрольні органи. В рамках ООН: Рада Безпеки ООН, Генеральна Асамблея ООН, Економічна і Соціальна рада ООН. Спеціальні органи: Комісія з прав людини, Верховний комісар з прав людини, Управління Верховного комісара у справах біженців. Контрольні органи у рамках МОП: Комітет експертів по застосуванню конвенцій і рекомендацій, Адміністративна рада, Комітет з вільним асоціаціям. Контрольні органи в рамках ЮНЕСКО: Комітет з конвенцій і рекомендацій ЮНЕСКО. Конвенційні контрольні органи: Комітет з ліквідації расової дискримінації, Комітет з прав людини, Комітет з економічних, соціальних і культурних прав, Комітет проти тортур, Комітет з прав дитини. Комісар Ради Європи з прав людини. Форми міжнародного контролю: обговорення доповідей держав-учасниць конвенцій, розгляд я скарг держави на державу, індивідуальних скарг громадян держави на державу. Міжнародні судові інституції у механізмі захисту прав людини (Міжнародний суд ООН, Європейський суд з прав людини та ін.). Контроль за дотриманням прав людини в рамках ООН здійснюють усі її головні органи, серед яких: Рада Безпеки ООН; Генеральна Асамблея ООН; Економічна і Соціальна рада ООН. [4, 24-25]

Отже, принцип дотримання міжнародних стандартів в правотворчій діяльності – це ідея реалізації загальноновизнаних міжнародно-правових норм, які закріплюють на загальнолюдському рівні статус особи, визначають перелік основоположних прав і свобод, обов'язок держав дотримуватися цих прав і свобод, а також межі можливого або припустимого їх обмеження.

Література

1. Про правотворчу діяльність: Закон України № 3354-ІХ від 24 серпня 2023 р. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (дата звернення 22.05.2024)
2. Юхимюк О. М. Дотримання міжнародних стандартів у сфері прав людини як принцип правотворчої діяльності. *Проблеми забезпечення прав і свобод людини*: зб. матеріалів Х Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 8 груд. 2023 р.). Луцьк : Вежа-друк, 2023. С. 153-156
3. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
4. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини : навч.-метод. посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

Рада аспірантів юридичного факультету

Студентська організація юридичного факультету

Студентський науковий гурток
«Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

09 травня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 09 травня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 215 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**